1. **Tanskan salmi nimettävä uudelleen Grönlannin salmeksi**

Ehdottajajärjestö: NCF

Islannin ja Grönlannin välistä merta on kutsuttu pitkään islannin kielellä Grönlannin salmeksi (Grænlandssund). Monella taholla kansainvälisesti käytetään kuitenkin englanninkielistä nimeä Denmark Strait. Salmi on nimetty Tanskan mukaan, vaikka se sijaitsee Islannin ja Grönlannin välissä.

Maantieteelliset nimet ovat osa kieltä, ja historia ja kulttuuri voivat näkyä niissä. Pohjoismaisen kieli- ja kulttuuriyhteistyön hengessä UNR on sitä mieltä, että on luonnollista edistää Islannin ja Grönlannin kieltä ja kulttuuria kuvastavien nimien käyttöä.

UNR päättää, että:

Pohjoismaiden neuvoston tulee tavoitella sitä, että pohjoismaisessa yhteistyössä käytetään nimeä Grönlannin salmi ja vastaavia nimiä pohjoismaisilla kielillä.

Pohjoismaiden neuvoston tulee tavoitella sitä, että kansainvälisiin karttoihin, tietoihin ja muihin maantieteeseen liittyviin lähteisiin vaihdetaan englanninkielinen nimi Greenland Strait.

2. **Aborttien ennaltaehkäisy kaikissa Pohjoismaissa**

Ehdottajajärjestö: Ung fyri Miðflokkin
Kannattajajärjestö: Høgravendur Ungdómur X við A

Pohjoismaiden neuvosto pyrkii ennaltaehkäisemään abortteja.

Kohdussa oleva lapsi on ihminen, jolla on oikeus ihmisoikeuksiin niin kuin kaikilla muillakin ihmisillä. Tästä syystä emme pidä hyväksyttävänä sitä, että syntymättömiä lapsia tapetaan täysin vapaasti ilman perusteita. Aborttiin päätyminen voi aiheuttaa naisille merkittäviä seurauksia, niin fyysisiä kuin psyykkisiä. On myös osoittautunut, että moni abortin saanut nainen katuu päätöstään myöhemmin. Olemme siksi sitä mieltä, että Pohjoismaiden neuvoston tulisi pyrkiä ennaltaehkäisemään abortteja.

Tämä voidaan tehdä tarjoamalla apua naisille, jotka kokevat joutuneensa vaikeaan tilanteeseen raskauden vuoksi. Se voidaan tehdä myös edellyttämällä muita vaihtoehtoja koskevaa neuvontaa ja harkinta-aikaa. Tämä on vähentänyt aborttien määrää Saksassa selvästi verrattuna muihin maihin, joissa abortin saa täysin vapaasti.

UNR on sitä mieltä, että meidän tulisi:

• tehdä kaikkemme aborttien ennaltaehkäisemiseksi
• edellyttää neuvontaa ja harkinta-aikaa ennen aborttia
• tarjota enemmän apua aborttia harkitseville naisille.

3. **Arvokkuuden ja laadun palauttaminen poliittiseen keskusteluun**

Ehdottajajärjestö: Nordisk Ungkonservativ union

Poliittisilla nuorisojärjestöillä on tärkeä rooli huomisen poliittisen kulttuurin muovaamisessa. Kovempien vaatimusten asettaminen keskustelukulttuurille ei tarkoita sananvapauden rajoittamista. Se tarkoittaa vastuun ottamista siitä, miten keskustelut käydään. Nuoret ansaitsevat poliittisia areenoja, joilla ideoita voidaan kyseenalaistaa vahvasti ilman kunnioituksen puutetta, häirintää tai ilkeämielistä argumentointia.

Politiikka ei enää houkuttele monia nuoria, ja tämä johtuu osittain kunnioituksen perusnormien puuttumisesta. Kansan valitsemien poliitikkojen tulisi edustaa parhaimmistoamme: harkitsevia ja viisaita päätöksentekijöitä. Silti keskustelua leimaa liian usein sopimaton käytös, kuten muiden keskeyttäminen ja henkilökohtaiset hyökkäykset. Kun peruskäytöstavat katoavat, myös yleinen luottamus demokratiaan katoaa.

TikTok, Instagram Reels ja muut alustat ovat nykyisin keskeisiä poliittisissa kampanjoissa. Niiden algoritmit asettavat sensaatiohakuisuuden etusijalle maksimoidakseen katsojamäärät, ja tämä kannustaa poliitikkoja käyttämään aggressiivista polarisaatiota tavoittaakseen enemmän ihmisiä. Pohjoismaiset nuoret ansaitsevat asiapitoista ja vahvistavaa poliittista viestintää eivätkä sisältöä, joka on suunniteltu lietsomaan tunnekuohuja ja jakautumista.

Ehdotuksemme:

- Vahvistetaan poliitikkojen ja poliittisten järjestöjen henkilökohtaista vastuuta eettisiä normeja kunnioittavan ja faktoihin perustuvan keskustelun edistämiseksi.
- Edistetään vastuullista poliittista viestintää sosiaalisessa mediassa kannustamalla noudattamaan olemassa olevia EU-sääntöjä, kuten TTPA:ta, sen sijaan, että asetettaisiin tarpeettomia uusia rajoituksia.
- Annetaan vahvempaa tukea ja oikeudellista suojaa nuorille poliitikoille, jotka joutuvat häirinnän, uhkausten ja kohdennettujen vihakampanjoiden kohteeksi verkossa.

4. **Lapset ja nuoret Helsingin sopimukseen**

Ehdottajajärjestö: Kristdemokratisk Ungdom i Norden (KDUN)

Helsingin sopimus muodostaa perustan pohjoismaiselle yhteistyölle ja luo puitteet Pohjoismaiden väliselle yhteistyölle.

Lapset ja nuoret ovat tärkeä osa pohjoismaisia yhteiskuntia ja pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuutta. Pohjoismaisessa yhteistyössä tehdyt päätökset vaikuttavat heihin, ja he ovat tulevaisuudessa vastuussa sen kehittämisestä. Pohjoismainen yhteistyö kattaa jo laajasti lapsiin ja nuoriin vaikuttavia asioita. Siltikään lapset ja nuoret eivät ole vielä Helsingin sopimuksen piirissä.

Lasten ja nuorten näkyvyyttä voisi lisätä sopimuksessa toteamuksella, ettei pohjoismainen yhteistyö ole vain tämän päivän päätöksentekijöiden yhteistyötä, vaan myös yhteistyötä tulevien sukupolvien puolesta ja heidän kanssaan.

Siksi haluamme:
että Pohjoismaiden neuvosto pyrkii saamaan Helsingin sopimukseen lapsia ja nuoria koskevan artiklan.

5. **Pelastetaan demokratiamme polarisaatiolta!**

Ehdottajajärjestö: Demarinuoret
Kannattajajärjestö: SSU – Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund

Polarisaatio on noussut viime aikoina yhä suuremmaksi ongelmaksi kaikkialla maailmassa. Se lisää vihapuheen ja ääriajattelun riskiä, ja joissain tapauksissa se on johtanut poliittiseen väkivaltaan. Kaikki nämä tekijät heikentävät yhteiskuntiemme turvallisuutta ja vakautta ja vaarantavat demokratian ja ihmisoikeudet. Meidän on siksi pikimmiten taisteltava polarisaatiota vastaan.

Polarisaatioon on monia syitä. Maailmamme on ollut pitkään aina vain epävakaampi, ja uusia konflikteja puhkeaa jatkuvasti. Ilmastonmuutos uhkaa ihmisten ja erityisesti nuorten tulevaisuutta. Sosiaalisella medialla on myös merkittävä rooli, koska se kannustaa nopeasti muuttuvaan sisältöön ja lyhytvideoihin, ja vahvimmat mielipiteet saavat yleensä eniten näkyvyyttä.

Polarisaatio on monin tavoin haaste demokratian kannalta. Ihmiset eivät yleensä pidä politiikkaa erityisen houkuttelevana vihamielisen ympäristön vuoksi, ja juuri tämä ympäristö muuttuu yhä epävarmemmaksi tämän vuoksi. Tämä voi helposti johtaa tilanteeseen, jossa julkinen valta on keskittynyt vain harvojen käsiin. Pelastetaan demokratiamme!

UNR:n vaatimukset:

Sivistynyttä julkista keskustelua ja puolueiden ja ryhmien välistä yhteistyötä on vahvistettava. On oltava avoin kompromisseille aina, kun se on mahdollista.

Koulujen demokratiakasvatusta on parannettava, esim. keskustelutaitoja ja kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia.

Vihapuhetta on moderoitava tiukemmin digitaalisilla alustoilla, erityisesti silloin, kun se yllyttää väkivaltaan.

6. **Yksi raja, yksi operaatio: Pohjoismainen malli pelastustoimille maiden rajojen yli**

Ehdottajajärjestö: Moderata Ungdomsförbundet
Kannattajajärjestö: Kokoomusnuoret, Unga Moderater på Åland

Pohjoismaat ovat yksi maailman integroituneimmista alueista. Pelastus- ja hälytyspalvelut on kuitenkin järjestetty pääosin tiukasti maiden rajojen sisällä.

Hätätilanteissa jokainen minuutti on ratkaisevan tärkeä. Hallinnolliset menettelyt ja oikeudelliset epäselvyydet voivat viivästyttää pelastustoimia ja johtaa vakaviin seurauksiin. Tietyistä kahdenvälisistä sopimuksista huolimatta yhteistyö on epätasaista ja riippuu usein paikallisista aloitteista.

Yhteispohjoismainen malli ei korvaisi kansallisia pelastuspalveluja vaan täydentäisi niitä. Lähin saatavilla oleva poliisipartio, ambulanssi tai palo- ja pelastusyksikkö pystyisi puuttumaan tilanteeseen maiden rajojen yli. Tämä parantaisi turvallisuutta, resurssit tulisivat tehokkaammin käyttöön ja Pohjoismaiden alueen valmius paranisi.

Vahvan pohjoismaisen yhteistyön perustan varaan rakentamalla voimme varmistaa, etteivät rajat ole koskaan esteenä ihmishenkien pelastamiselle.

Ehdotan, että UNR:

kehottaa Pohjoismaisia hallituksia kehittämään yhteisen mallin poliisin, ambulanssien ensihoidon sekä palo- ja pelastustoimen maiden rajat ylittävälle yhteistyölle;

edistää sitä periaatetta, että paikalle hälytetään lähin saatavilla oleva pelastusyksikkö maiden rajoista riippumatta;

kannustaa Pohjoismaita järjestämään vuosittain maiden rajat ylittäviä yhteisharjoituksia, joissa on mukana poliisi, ensihoito sekä pelastustoimi, erityisesti rajaseuduilla.

7. Boikotoidaan vuoden 2034 Saudi-Arabian MM-kisoja

Ehdottajajärjestö: SNUS

Saudi-Arabia isännöi vuoden 2034 miesten jalkapallon MM-kisoja. Ihmisoikeuksia koskeva kohta on merkitty FIFA:n raportissa keltaisella värillä, ja on selvää, ettei maa saa tässä hyvää arvosanaa. Saudi-Arabia ei saa vapaan demokratian osalta yhtään pistettä. Se on maa, joka sortaa naisia, rikkoo ihmisoikeuksia, kohtelee maahanmuuttajatyöntekijöitä huonosti, vangitsee poliittiset vastustajat tai tekee heistä muuten toimintakyvyttömiä, ja lista vain jatkuu.
Sen vuoksi SNUS katsoo, että

- Pohjoismaiden tulisi boikotoida Saudi-Arabian MM-kisoja, sillä mielestämme maata, jolla on tällaisia ongelmia, ei pitäisi juhlistaa eikä sen pitäisi ansaita rahaa tapahtumalla, joka voi mahdollisesti kärjistää kauheuksia entisestään.

8. **Maksutonta psykologin apua alle 25-vuotiaille huonosti voiville nuorille**

Ehdottajajärjestö: SNUS

Maksutonta psykologin apua alle 25-vuotiaille huonosti voiville nuorille
Monet nuoret voivat huonosti ja kärsivät mielenterveysongelmista. Psykologin apu voi olla kallista varsinkin opiskelijalle. Tanskassa nykyinen järjestelmä tarjoaa alle 24-vuotiaille nuorille psykologin apua maksutta, jos heillä on diagnosoitu ahdistus, masennus tai tiettyjä vakavia traumoja vuoden sisällä, mutta ei pelkän huonon voinnin vuoksi. Lainsäädäntö vaihtelee eri Pohjoismaissa, mutta yleisesti ottaen huonosti voivia laiminlyödään, vaikka tästä voi seurata mielenterveysongelmia.
Siksi SNUS katsoo, että
psykologin avun tulisi olla maksutonta Pohjoismaissa kaikille alle 25-vuotiaille riippumatta siitä, onko heillä diagnoosia vai ei.

9. **Työhakemusten anonymisointia edellytettävä**

Ehdottajajärjestö: SNUS

SNUS:ssa uskomme, että työhakemusten anonymisointi nimen ja kuvan osalta tulisi muuttaa lakisääteiseksi vaatimukseksi. Näin varmistetaan, ettei ehdokkaita hylätä valintaprosessissa etnisen taustan tai sukupuolen perusteella.

Siitä on vahvaa näyttöä, että meihin vaikuttavat alitajuisesti ennakkoluulot, joista emme itse ole tietoisia, ja tämä ilmenee silloin, kun on tehtävä nopeita päätöksiä, kuten työhakemusta luettaessa. Kun työnantajilta vaaditaan anonyymien työhakemusten arviointia, varmistetaan lainsäädännön avulla, että ihmisiä kohdellaan Pohjoismaissa työnhaussa yhdenvertaisesti. Joissakin tehtävissä on kuitenkin perusteltua olla käyttämättä

anonymisoituja hakemuksia. Tällaisia voivat olla esimerkiksi yrityksen johtopaikat, headhunting-prosessit tai tilanteet, joissa työnantajan tavoitteena on lisätä työntekijöiden monimuotoisuutta.

Jos yritys voi perustella, miksi anonyymin hakuprosessin käyttämättä jättäminen on erityisen järkevää, se voi päättää pitää työhakemukset avoimina, mutta tämä on perusteltava hakuilmoituksen tekstissä.

SNUS katsoo siksi, että

- työnantajilta tulisi edellyttää anonymisoitujen työhakemusten vastaanottamista ja arviointia.

10. **Pohjoismaiden on vahvistettava sekä sisäistä että Eurooppaan suuntautuvaa junaliikennettä**

Ehdottajajärjestö: SNUS

Nykyään noin kolmannes Pohjoismaiden kasvihuonekaasupäästöistä syntyy liikenteestä, ja kansainvälinen lentoliikenne muodostaa tästä suuren osan. Juna on energiatehokkaampi kulkuväline kuin lentokone ja auto, se vähentää ruuhkia ja melua ja parantaa kaupunkiympäristöä.

Hyvä junatarjonta merkitsee myös saavutettavuutta ja liikkuvuutta tavallisille ihmisille. Junayhteydet Eurooppaan tuovat lisää matkustusmahdollisuuksia opiskelijoille, turisteille ja työntekijöille sekä vahvistavat maiden välisiä yhteyksiä. Ukrainan sota on osoittanut, kuinka tärkeä rautatieinfrastruktuuri on ihmisten, aseiden ja puolustuskaluston kuljettamisessa. Meidän on siksi kehitettävä sisäistä ja Eurooppaan suuntautuvaa junaliikennettä jo rauhan aikana pohjoismaisen kriisivalmiuden vahvistamiseksi.

Tästä syystä SNUS katsoo, että Pohjoismaiden on otettava vastuu hyvän junatarjonnan rakentamisesta Pohjoismaiden välille ja Eurooppaan sekä tukemalla olemassa olevien reittien toimintaa että edistämällä uusien reittien perustamista. Junayhtiöiden on saatava valtion tukea tarjonnan ylläpitämiseen ja laajentamiseen. Se on investointi tulevaisuuden liikenteeseen – ilmaston, elinkeinoelämän ja kaikkien vihreämpää matkustustapaa toivovien puolesta.

SNUS haluaa, että:

- olemassa oleville Pohjoismaiden sisäisille ja Eurooppaan suuntautuville junareiteille annetaan taloudellista tukea
- perustetaan uusia junareittejä Pohjoismaihin ja niistä Eurooppaan
- varmistetaan edulliset liput junamatkoille Pohjoismaissa ja Eurooppaan
- uudistetaan olemassa olevia rataosuuksia Pohjoismaiden välillä ja rakennetaan uusia.

11. **Nuorten edustusoikeus päätöksenteossa**

Föreslående organisation: Nuorisoala ry
Understödande organisation: Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto

Nuorten osallistuminen päätöksentekoon on välttämätöntä toimivalle, osallistavalle ja kestävälle demokratialle. Nuoret eivät ole vain tulevaisuuden päättäjiä, vaan aktiivisia toimijoita jo nyt. Paikalliset ja alueelliset nuorisovaltuustot tuovat nuorten näkemyksiä päätöksentekoon, vahvistavat kansalaistaitoja ja rakentavat vuoropuhelua nuorten ja päättäjien välille. Ne mahdollistavat osallistumisen myös niille, joilla ei vielä ole äänioikeutta. Liian usein osallistuminen jää kuitenkin kuulemiseksi tai symboliseksi vaikuttamiseksi. Jos nuorten näkemyksiä ei aidosti huomioida, osallistuminen menettää merkityksensä ja luottamus instituutioihin heikkenee. Siksi nuorisovaltuustojen aseman tulee olla pysyvä, itsenäinen ja tosiasiallisesti vaikuttava.

UNR ehdottaa:
1. Nuorisovaltuustot on kirjattava lainsäädäntöön ja integroitava osaksi paikallista ja alueellista päätöksentekoa. Niillä tulee olla puhe- ja läsnäolo-oikeus valtuustoissa, toimielimissä ja valiokunnissa sekä oikeus tehdä aloitteita.

2. Nuorisovaltuustoille on taattava pysyvä rahoitus ja riittävä hallinnollinen tuki. Niiden tulee olla nuorten itsensä muodostamia, valitsemia ja johtamia, jotta niiden itsenäisyys ja aito edustus säilyvät.

3. Päätöksenteossa on varmistettava avoin tiedonkulku. Nuorisovaltuustojen esitykset on käsiteltävä aidosti, ja niiden sivuuttamisesta on annettava perusteltu vastaus. Lisäksi nuorisovaltuustojen yhteistyötä ja hyvien käytäntöjen vaihtoa tulee vahvistaa pohjoismaissa.

12. **Järjestetään Pohjoismaiden yhteinen laulukilpailu!**

Föreslående organisation: Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto
Understödande organisation: Ung norræn

Kulttuuri on tärkeä keino rakentaa identiteettiä, yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta. Se auttaa myös ymmärtämään naapurimaita ja niiden kulttuureja. Pohjoismaalaisten kyky ymmärtää pohjoismaisia naapurikieliä on heikentynyt, mutta kiinnostus toisen maan kulttuuria kohtaan toimii tärkeänä motivaattorina kielen oppimiselle. Pohjoismailla on paljon yhteisiä kulttuurihankkeita, mutta monet niistä eivät tavoita suurta yleisöä. Tarvitaan näkyvä ja helposti lähestyttävä tapahtuma, joka kokoaa pohjoismaalaiset yhteen.

Euroviisujen rinnalle tarvitaan pohjoismainen kilpailu, johon kaikki Pohjoismaat sekä

Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti voisivat osallistua. Kilpailuun voisivat osallistua maiden yleisradioyhtiöt, ja Pohjoisvisio (Nordvision) voisi koordinoida sitä. Järjestämispaikka vaihtuisi vuosittain eri osallistujien välillä. Kilpailu voisi vahvistaa pohjoismaista kulttuuriyhteyttä, lisätä matkailua ja kirkastaa alueen kansainvälistä imagoa. Suuresta vuosittaisesta tapahtumasta voisi muodostua uusi yhteinen kulttuuriperinne. Kappaleet esitettäisiin pohjoismaisella kansallis- tai vähemmistökielellä.

Pohjoismaiden nuorten neuvosto esittää, että:
- Pohjoismaiden (ministeri)neuvosto ja Pohjoisvisio selvittävät kilpailun järjestämisen edellytykset ja pilottitapahtuman toteutuksen.
- Kilpailuun kutsutaan kaikki Pohjoismaat itsehallintoalueineen, ja se toteutetaan pohjoismaisilla kielillä nuoria kiinnostavana vuosittaisena perinteenä.

13. **Luontosuhteen vahvistaminen osaksi kaikkien oppiaineiden opetussuunnitelmaa pohjoismaissa**

Föreslående organisation: Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto
Understödande organisation: Ung norræn
Nuorten luontosuhde heikkenee kaupungistumisen ja teknologian arkikäytön lisääntymisen myötä, mikä vaikuttaa hyvinvointiin, ympäristötietoisuuteen ja kykyyn ymmärtää ympäristökriisejä. Taustalla vaikuttaa myös ihmiskeskeinen ajattelutapa, jossa luonto nähdään erillisenä ja alisteisena ihmiselle. Tämä on ristiriidassa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden, erityisesti laadukkaan koulutuksen (tavoite 4) ja ilmastotekojen (tavoite 13), kanssa.

Luontosuhdetta ei tulisi opettaa vain biologiassa, vaan se voitaisiin sisällyttää myös esimerkiksi matematiikkaan, kieliin, historiaan, taideaineisiin ja liikuntaan. Tämä vahvistaisi nuorten ymmärrystä luonnon merkityksestä osana kaikkea oppimista, ei irrallisena, kertaluonteisena aiheena. Pohjoismaiden yhtenäiset käytännöt tekisivät luontosuhteen vahvistamisesta tasa-arvoista asuinmaasta riippumatta.

Pohjoismaiden nuorten neuvosto esittää, että:
- Pohjoismaiden opetusministereitä kehotetaan sisällyttämään luontosuhteen vahvistaminen kaikkien oppiaineiden opetussuunnitelmiin perusopetuksessa ja toisella asteella.

- Opettajankoulutukseen lisätään sisältöjä luontosuhteen integroimisesta oman oppiaineen opetukseen.

- Pohjoismaissa laaditaan yhteiset suositukset ja kootaan jäsenmaiden hyviä käytäntöjä jaettavaksi vuoteen 2027 mennessä.

- Kouluja kannustetaan hyödyntämään lähiluontoa oppimisympäristönä osana opetusta kaikissa oppiaineissa, ei vain retkipäivinä.

14. **Pohjoismaisen nuorisovaltuustomallin edistäminen**

Föreslående organisation: Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto
Understödande organisation: Ung norræn, FNUDK

Nuorten mahdollisuudet vaikuttaa paikalliseen ja alueelliseen päätöksentekoon vaihtelevat Pohjoismaissa. Nuorisovaltuustot ovat tärkeä kanava nuorten osallistumiselle, mutta niiden asema, oikeudet ja resurssit eivät ole yhdenvertaisia. Siksi tarvitaan yhteinen vähimmäistaso, joka turvaa nuorisovaltuustojen jatkuvuuden, itsenäisyyden ja todelliset Vaikutusmahdollisuudet.
Tavoitteet perustuvat pohjoismaisten nuorisovaltuustojen edunvalvontajärjestöjen, nuorisovaltuutettujen ja nuorisovaltuustojen parissa työskentelevien yhdessä laatimiin politiikkasuosituksiin, jotka muodostavat Pohjoismaisen nuorisovaltuustomallin.

Samansuuntaisen linjan hyväksyi myös Euroopan nuorisofoorumi (YFJ) yleiskokouksessaan 2026, jonka mukaan se sitoutuu edistämään paikallisten ja alueellisten nuorisovaltuustojen lakisääteistä asemaa, riittäviä resursseja ja todellisia vaikutusmahdollisuuksia.
Pohjoismaiden nuorten neuvosto esittää, että:

1. lainsäädäntöön perustuvia nuorisovaltuustoja on kaikissa kunnissa ja alueilla
2. nuorisovaltuustojen oikeutta päättää itsenäisesti, mihin teemoihin ja kysymyksiin ne vaikuttavat
3. yhdenvertaisia oikeuksia osallistua ja käyttää puheenvuoroja kunnanvaltuustossa, kunnanhallituksessa ja asiaankuuluvissa lautakunnissa sekä tehdä aloitteita
4. riittävää ja vakaata rahoitusta, nimettyä ja tehtävään koulutettua työntekijää sekä oikea-aikaista osallistumista päätösten valmisteluun ja pääsyä tarvittaviin tietoihin.

15. **Nuorille enemmän demokratiakasvatusta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia**

Föreslående organisation: Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto
Understödande organisation: FNUDK
Demokratia edellyttää, että nuorilla on tietoa yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksia osallistua siihen. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen voi kuitenkin näyttäytyä nuorille etäisenä tai vaikeasti lähestyttävänä, jos tietoa vaikuttamisen tavoista ei ole helposti saatavilla tai osallistumisen mahdollisuuksia ei ole tarjolla nuorten omassa arjessa.

Demokratiakasvatuksen tulee antaa nuorille tietoa demokraattisesta päätöksenteosta ja erilaisista vaikuttamisen tavoista sekä vahvistaa heidän valmiuksiaan osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Nuorten pohjoismaiden neuvosto esittää, että:

- Yhteisen pohjoismaisen suosituksen laatimista siitä, että koulut ja kunnat tarjoavat nuorille säännöllisesti demokratiakasvatusta sekä konkreettisia
- mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Suosituksessa tulee huomioida myös nuoret, joilla ei ole aiempaa kokemusta yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta.
- Nuorille tarjotaan järjestelmällisesti mahdollisuus osallistua jo olemassa oleviin yhteiskunnallisen keskustelun ja vaikuttamisen foorumeihin myös koko yhteiskuntaa koskevissa kysymyksissä. Osallistumista ei tule rajata vain nuorisopolitiikkaan tai erillisiin nuorille tarkoitettuihin foorumeihin.

16. **Pohjoismainen kulttuurikalenteri**

Ehdottajajärjestö: Foreningen Nordens Ungdom (no)
Kannattajajärjestö: Ung Norræn ja Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto

Kulttuuri ja kulttuurivaihto ovat tärkeitä asioita, jotka vahvistavat pohjoismaista yhteisöllisyyttä ja Pohjoismaiden alueen tunnettuutta. Pohjoismaissa järjestetään joka vuosi lukemattomia konsertteja, festivaaleja, näyttelyitä, teatteriesityksiä ja muita kulttuuritapahtumia, jotka voisivat kiinnostaa muidenkin Pohjoismaiden asukkaita.

Kaikesta muiden Pohjoismaiden kulttuuritarjonnasta voi kuitenkin olla vaikea saada yleiskuvaa. Tieto on usein hajallaan eri maiden paikallisilla verkkosivuilla, minkä vuoksi tapahtumat saattavat jäädä huomaamatta niiltä Pohjoismaiden asukkailta, jotka asuvat tapahtumamaan ulkopuolella.

Yhteispohjoismainen kulttuuritapahtumalistaus voisi helpottaa kulttuurielämän löytämistä ja siihen osallistumista yli maiden rajojen. Tämä voisi osaltaan tehdä pohjoismaisesta kulttuurista helpommin saavutettavaa ja auttaa kokemaan Pohjolan vahvemmin yhteisenä kulttuurialueena.

Tästä syystä UNR haluaa, että:

- Pohjoismaiden ministerineuvosto tutkii, voisimmeko perustaa yhteisen pohjoismaisen kulttuurikalenterin, johon kootaan tiedot Pohjoismaiden kulttuuritapahtumista, jolloin olisi helpompi löytää muidenkin Pohjoismaiden kulttuuritapahtumia ja osallistua niihin.

17. **Pohjoismaiden uudet asukkaat ja pohjoismainen yhteisö**

Ehdottajajärjestö: Foreningen Nordens Ungdom (no)
Kannattajajärjestö: Ung Norræn ja Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto

Pohjoismaiden kulttuuri, historia ja kielet ovat lähellä toisiaan. Pohjoismaiden historian, kulttuurin ja kielten tuntemus on tärkeä osa Pohjoismaiden ymmärtämistä ja niiden välistä yhteistyötä.

Pohjoismaiden alueelle muuttavat ihmiset kohtaavat samalla yhteiskunnan, joka on osa pohjoismaista yhteisöä. Pohjoismaisen kulttuurin, historian, kielen ja yhteiskunnan tuntemus voisi siten auttaa useampia tulemaan tietoisiksi Pohjoismaiden tarjoamista mahdollisuuksista ja kokemaan itsensä osaksi pohjoismaista yhteisöä.

Pohjoismaista on nykyisin saatavilla paljon tietoa, mutta se on paljolti hajallaan eri maiden ja pohjoismaisissa aineistoissa. Yhtenäinen ja monikielinen tietolähde voisi tehdä tästä tiedosta helpommin saavutettavaa niille, jotka ovat vastikään muuttaneet johonkin Pohjoismaahan.

Tällainen tietolähde voisi sisältää muun muassa tietoa Pohjoismaiden historiasta ja kulttuurista, pohjoismaisista kielistä, yhteiskunnallisista oloista sekä mahdollisuuksista asua, työskennellä ja opiskella eri maissa.

Siksi UNR haluaa, että:

• Pohjoismaiden ministerineuvosto selvittää, voisiko Pohjoismaihin muuttavia ihmisiä varten perustaa pohjoismaisesta kulttuurista, historiasta, kielestä ja yhteiskunnasta kertovan avoimen ja monikielisen sähköisen aineiston.

18. **Kaikkien Pohjoismaiden yhteinen kirjakerho**

Ehdottajajärjestö: Foreningen Nordens Ungdom (no)
Kannattajajärjestö: Ung Norræn ja Pohjola-Nordenin Nuorisoliitto

Kirjallisuus on tärkeä osa pohjoismaista kulttuuria, ja se edistää kielten ymmärtämistä, kulttuurivaihtoa ja Pohjoismaiden tuntemusta. Pohjoismaista kirjallisuutta tuodaan esille esimerkiksi Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon kautta.

Tästä huolimatta pohjoismaista kirjallisuutta ei välttämättä tunneta yhtä hyvin muissa Pohjoismaissa kuin kirjan julkaisumaassa. Yhteispohjoismainen aloite voisi auttaa useampia löytämään muiden Pohjoismaiden kirjallisuutta ja luoda samalla kohtaamispaikkoja kirjallisuuden ympärille. Tämä on tärkeää myös aikana, jona lasten lukutaito heikkenee ja yhä useampi lukee vähemmän.
Yhteispohjoismaisella lukemiskampanjalla voitaisiin vastata juuri näihin haasteisiin. Tällainen kampanja voitaisiin toteuttaa paikallisesti muun muassa kirjastojen, koulujen ja

kulttuurilaitosten kautta. Kampanja voisi tuoda lukijoita yhteen yli rajojen digitaalisten lukupiirien, kirjailijatapaamisten ja muiden kulttuuritapahtumien avulla.

Siksi UNR haluaa, että:

- Pohjoismaat tekevät yhteistyötä ja järjestävät vuosittaisen pohjoismaisen lukukampanjan, joka edistää pohjoismaista kirjallisuutta ja lukuintoa sekä mahdollistaa kulttuurivaihdon pohjoismaalaisten välillä yli maiden rajojen.

19. **Kaikkia ei pitäisi valvoa pienen vähemmistön takia**

Ehdottajajärjestö: Nordens Liberale Ungdom (NLU)

Hallituksilla on velvollisuus tutkia vakavia rikoksia ja suojella uhreja. Muutaman ihmisen tekemät rikokset eivät kuitenkaan saa muodostua perusteluksi kaikkien muiden yksityisyyden ja turvallisuuden heikentämiselle.

EU:n ProtectEU-strategian pitäisi toimia varoituksena, ettei viranomaisille pitäisi antaa pääsyä salattuihin yksityisiin viesteihin. Sen on tarkoitus on tutkia teknisiä ratkaisuja, jotka antavat poliisille pääsyn salattuihin tietoihin.

Salauksen heikentäminen tai kiertäminen ei vaikuta pelkästään rikollisiin. Jokainen viranomaisia varten luotu haavoittuvuus voi heikentää myös niitä suojauksia, joihin tavalliset kansalaiset, yritykset ja julkiset instituutiot luottavat. Rikollisuuden torjunnan tulisi tarkoittaa epäiltyjen tutkimista, ei valvontamahdollisuuksien rakentamista koko väestön viestintään.

Tämä on myös valtava kansallisen turvallisuuden kysymys. Jos sallimme hallituksillemme esteettömän pääsyn tietoihimme, Venäjän kaltaiset vieraat vallat käyttävät sitä tiedonhankintaan. Esimerkkinä tästä on Yhdysvaltojen Salt Typhoon -hyökkäys. Se osoitti, miten lailliset salakuuntelujärjestelmät voivat joutua vieraiden valtioiden kohteiksi.

Nuorten Pohjoismaiden neuvosto katsoo siksi, että:

- yksityisen viestinnän yleinen tai satunnainen valvonta on kiellettävä
- päästä päähän (end-to-end) -salausta heikentävät tai kiertävät vaatimukset on torjuttava
- kajoavan pääsyn yksityiseen viestintään on oltava kohdennettua ja riippumattomasti hyväksyttyä;
- on pidettävä kiinni periaatteesta, jonka mukaan muutaman tekemät rikokset eivät oikeuta kohtelemaan kaikkia mahdollisina epäiltyinä.

20. **Sananvapaus tarkoittaa myös epäsuosittuja ilmauksia**

Ehdottajajärjestö: Nordens Liberale Ungdom (NLU)

Sananvapaus suojaa paitsi suosittuja tai laajasti hyväksyttyjä mielipiteitä, myös kiistanalaisia ajatuksia. Demokraattisen yhteiskunnan tulisi vastata rauhanomaiseen ilmaisuun ensisijaisesti keskustelulla, kritiikillä ja vasta-argumenteilla, ei tarpeettomilla valtiollisilla rajoituksilla.

Sananvapaus ei kuitenkaan poista vastuuta suorista uhkauksista, häirinnästä, väkivaltaan yllyttämisestä tai muusta laittomasta toiminnasta.

Viimeisen vuosikymmenen aikana on tullut liian helpoksi kieltää näkemykset, joista ollaan eri mieltä. Tällä on kuitenkin ollut vain päinvastainen vaikutus: radikaalit ideologiat ovat kasvaneet huomattavasti saavuttamansa marttyyristatuksen vuoksi, ja tämä lukitsee ne entistä tiukemmin omiin kaikukammioihinsa. Ainoa keino pysäyttää laajamittainen radikalisoituminen on keskustelu ja vuoropuhelu.

Nuorten Pohjoismaiden neuvosto katsoo siksi, että:

- laajaa poliittisen, uskonnollisen, filosofisen ja kulttuurisen ilmaisun vapautta on suojeltava
- on varmistettava, että sananvapauden rajoitukset ovat selkeästi määriteltyjä, välttämättömiä ja oikeasuhtaisia
- rauhanomaista ilmaisua on suojeltava silloinkin, kun se haastaa vallitsevat poliittiset tai sosiaaliset näkemykset
- avoin keskustelu ja vastapuhe on asetettava etusijalle sensuurin sijaan aina kun mahdollista.

21. **Jokaisenoikeuksien suojeleminen**

Ehdottajajärjestö: Grønn Ungdom i Norden (GUN)

Oikeus liikkua luonnossa on kuulunut pohjoismaiseen kulttuuriin vahvasti kautta aikojen. Luonnon hyödyntäminen on ollut elämämme perusta ja on edelleen vahva osa identiteettiämme. Hiihtoperinteet ja vakiintunut retkeilykulttuuri leimaavat yhä lomiamme ja vapaa-aikaamme. Poronhoito ja muu laiduntaminen ovat olleet keskeisiä arvoa tuottavia elinkeinoja. Saaristo ja meri ovat toimineet meitä yhdistävinä solmukohtina. Näemme kuitenkin nyt, että viime vuosikymmenten kehitys, kuten luonnon yksityistäminen ja rakentaminen, uhkaa tätä yhteisessä kulttuurissamme niin vahvassa asemassa olevaa oikeutta.

Monet pohjoismaiset nuoret kärsivät mielenterveysongelmista, ja koronapandemian jälkeen tämä yleinen suuntaus on pysynyt vakaasti korkealla tasolla. Tiedämme, että luontoon pääsy vaikuttaa myönteisesti sekä fyysiseen terveyteen että mielenterveyteen, ja

se voi myös mahdollistaa yhteisöllisyyttä ja edistää sosiaalista kanssakäymistä. Jokaisenoikeudet voivat siksi olla tärkeä työkalu mielenterveyden ja fyysisen terveyden parantamisessa Pohjoismaissa, ja niissä toteutuu tärkeä kaikille avoin pääsy luontoon.

Jokaisenoikeudesta on säädetty laissa suoraan Norjassa, ja Islannissa luonnonsuojelulain kautta. Muissa Pohjoismaissa on käytössä muita, epämääräisempiä sääntelymuotoja.

UNR pyytää siksi Pohjoismaita turvaamaan pääsymme pohjoismaiseen luontoon:

- Pyritään kirjaamaan jokaisenoikeudet lakiin kaikissa Pohjoismaissa.
- Mahdollistetaan se, että kaikki pääsevät luontoon helposti, ylläpidetään viheralueita ja perustetaan uusia.
- Varmistetaan, että luonnossa liikkuminen tapahtuu kestävällä tavalla.

22. Pohjoismainen jalkapallon EM-turnaus

Ehdottajajärjestö: Nordiska Centerungdomens Förbund (NCF)

Jalkapallo on yksi maailman suurimmista urheilulajeista, ja Euroopan mestaruuskilpailut kokoavat ihmisiä yhteen eri maista. Pohjoismailla on pitkät perinteet yhteistyöstä, ja yhteinen jalkapallon EM-turnaus voisi olla keino vahvistaa pohjoismaista yhteisöä. Tanskalla, Suomella, Islannilla, Norjalla ja Ruotsilla on kaikilla vahva jalkapallokulttuuri ja hyvät edellytykset tehdä toimivaa yhteistyötä eurooppalaisen suurtapahtuman järjestämiseksi.

Suuret urheilutapahtumat voivat vaikuttaa myönteisesti paikallisyhteisöihin, liike-elämään, vapaaehtoistoimintaan ja urheiluun. Samaan aikaan kokonaisen EM-turnauksen järjestäminen voi olla haastavaa yhdelle Pohjoismaalle yksinään. Tekemällä yhteistyötä maat voivat jakaa kustannukset ja hyödyntää olemassa olevia stadioneita ja infrastruktuuria sen sijaan, että rakennettaisiin suuria areenoja, joita käytettäisiin pääasiassa vain kisojen aikana.

Pohjolan tulisi olla edelläkävijäalue siinä, miten suuret urheilutapahtumat voidaan järjestää kestävällä tavalla. Yhteistä pohjoismaista EM-turnausta voidaan samalla käyttää vahvistamaan ruohonjuuritason jalkapalloa, naisten jalkapalloa, vapaaehtoistoimintaa sekä lasten ja nuorten urheilumahdollisuuksia.

UNR haluaa:

- tehdä aloitteen yhteisestä pohjoismaisesta ehdokkuudesta tulevan jalkapallon EM-turnauksen järjestämiseksi

- että pohjoismaisessa jalkapallon EM-turnauksessa hyödynnetään mahdollisimman pitkälti olemassa olevia stadioneita ja infrastruktuuria

- että kustannukset ja investoinnit jaetaan oikeudenmukaisesti Pohjoismaiden kesken

- että mestaruuskilpailut jaetaan useiden Pohjoismaiden kesken toiminnan ja heijastusvaikutusten varmistamiseksi koko Pohjolassa, kuten investointeina ruohonjuuritason jalkapalloon, naisten jalkapalloon, vapaaehtoistoimintaan sekä lasten ja nuorten urheiluun.

23. Alkuperäiskansojen oikeuksien harmonisointi Pohjoismaissa

Ehdottajajärjestö: Grønn Ungdom

Kannattajajärjestö: Vihreät Nuoret, Grön Ungdom

Pohjoismaiden saamelaiset kokevat oikeudellisen tilanteensa pirstaleisena eri maiden välillä. Siinä missä Norja on ratifioinut alkuperäiskansojen oikeuksia koskevan ILO 169 -yleissopimuksen, Ruotsi ja Suomi eivät ole vielä tehneet niin.

Koska saamelaiset kulkevat valtioiden rajojen yli, toisistaan eroavat säädökset voivat olla esteenä kielen, kulttuurin ja perinteisten elämäntapojen edistämiselle. Tämän vuoksi laadittiin luonnos pohjoismaiseksi saamelaissopimukseksi, mikä johti lopulliseen pohjoismaiseen sopimustekstiin vuonna 2016. Tavoitteena oli vahvistaa saamelaisten oikeuksia koko Pohjolassa, mutta ratifiointiprosessi on pysähtynyt eikä sopimus ole vieläkään astunut voimaan.

Vahvempi pohjoismainen yhteistyö alkuperäiskansojen oikeuksissa on tärkeää koulutusta, kulttuurivaihtoa, tutkimusta ja liiketoiminnan kehittämistä koskevan yhteistyön vahvistamiseksi. Pohjoismailla on jo vakiintunutta yhteistyötä kielen, koulutuksen ja kulttuurin aloilla, mutta koska saamen kielillä on erityisasema alkuperäiskansojen kielinä Pohjoismaissa, niitä ei arvosteta samalla tavalla pohjoismaisessa kieliyhteisössä.

Jos Pohjolan on määrä olla yhä integroituneempi alue, myös alkuperäiskansojen tulisi voida hyötyä pohjoismaisesta yhteistyöstä. Valtionrajat eivät saa heikentää mahdollisuutta säilyttää ja kehittää kieltä, kulttuuria ja perinteitä.

UNR ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto:

- pyrkii varmistamaan, että Ruotsi ja Suomi ratifioivat ILO 169 -yleissopimuksen
- kehottaa Norjan, Ruotsin ja Suomen hallituksia jatkamaan työtä pohjoismaisen saamelaissopimuksen parissa vuoropuhelussa Saamelaiskäräjien kanssa
- varmistaa, että alkuperäiskansojen näkökulma otetaan mukaan pohjoismaisiin koulutuksen, kulttuurivaihdon, tutkimuksen ja liiketoiminnan kehittämisohjelmiin.

24. Turbobroilerien kielto

Ehdottajajärjestöt: Sveriges Socialdemokratiska Ungdom (SSU)

Kannattajajärjestö: AUF

Pohjoismaissa teurastetaan vuosittain satoja miljoonia kanoja, joista valtaosa on niin sanottuja turbobroilereita. Se on jalostettu rotu, joka kasvaa äärimmäisen nopeasti. Ne voivat jopa 50-kertaistaa syntymäpainonsa vain 35 päivässä. Nopean kasvuvauhdin seurauksena on usein sairauksia, kipua ja ennenaikaisia kuolemia.

Tuotannolle on ominaista korkea kuolleisuus. Pelkästään Ruotsissa arviolta 3 miljoonaa kanaa kuolee vuosittain jo tuotantovaiheessa ennen teurastusta, ja niistä tulee tuotantohävikkiä. Emolintuja, joita tarvitaan uusien turbobroilereiden kasvattamiseen, pidetään elossa pidempään, mutta niitä pidetään samalla kroonisessa nälässä niiden luonnottoman kasvuvauhdin hillitsemiseksi. Tämä nälkä voi johtaa tuhoisaan käyttäytymiseen, kuten höyhenten nyppimiseen ja joissain tapauksissa kannibalismiin.

Turbobroilerit aiheuttavat laajamittaista eläinten kärsimystä koko pohjoismaisessa broilerintuotannossa. Jos nopeakasvuiset rodut korvattaisiin hitaammin kasvavilla vaihtoehdoilla, eläinten hyvinvointia voitaisiin parantaa merkittävästi ja järjestelmästä voitaisiin kehittää kestävämpi.

- UNR puoltaa sitä, että broilerintuotannossa siirrytään hitaammin kasvaviin rotuihin ja tukee turbobroilereiden kieltämistä. Painopiste on eläinten hyvinvoinnissa ja nuorten kestävässä kulutuksessa.

25. Digitaaliset ajokortit kaikkialle Pohjoismaihin

Ehdottajajärjestö: Nordens Liberale Ungdom

Pohjoismailla on läheiset suhteet keskenään, ja liikkuvuus rajojen yli on suurta. Moni pohjoismaalainen asuu, työskentelee, opiskelee tai matkustaa muussa Pohjoismaassa kuin siinä, jonka kansalaisia he ovat. Nykyisin digitaaliset ajokortit ovat kansallisia, eikä niitä voi käyttää virallisena asiakirjana toisessa Pohjoismaassa. Tämä tarkoittaa, että rajojen yli liikkuvien kansalaisten on otettava mukaan fyysinen ajokortti, vaikka heillä olisi voimassa oleva digitaalinen ajokortti.

Digitaaliset ratkaisut eivät saisi rajoittua valtion rajojen sisäpuolelle. Yhteinen pohjoismainen järjestelmä helpottaisi kansalaisten liikkumista Pohjoismaissa ja tukisi samalla vapaata liikkuvuutta. Yhteiset tekniset ja turvallisuuteen liittyvät standardit voisivat varmistaa, että digitaalisia ajokortteja voidaan tarkastaa turvallisesti ja tehokkaasti.

UNR ehdottaa siksi, että:

• Pohjoismaiden digitaaliset ajokortit tunnustetaan virallisiksi asiakirjoiksi kaikissa Pohjoismaissa

• Pohjoismaat tekevät yhteistyötä digitaalisten ajokorttien yhteisten teknisten ja turvallisuuteen liittyvien standardien luomiseksi.

26. Samat oikeudet kaikkiin Pohjoismaihin

Ehdottajajärjestö: Liberal Alliance Ungdom
Kannattajajärjestöt: Venstres Ungdom, Ungmannafelagið Samband, Framsøkin Ung

Kaikkien ihmisten tulisi olla yhdenvertaisia lain edessä. Yhteiskunnassa ei pitäisi olla useita kansalaisluokkia, joilla on erilaiset juridiset oikeudet etnisestä alkuperästä riippuen. Lainsäädännön tulisi ottaa lähtökohdakseen yksilö ihmisenä ja kansalaisena, ei hänen kuulumisensa tiettyyn väestöryhmään.

Tästä huolimatta Pohjoismaissa on olemassa etniseen taustaan sidottuja juridisia erityisoikeuksia. Tämä nostaa esiin periaatteellisen kysymyksen siitä, mihin rajat tulisi vetää sen suhteen, kuka näiden oikeuksien piiriin kuuluu. Kun juridiset oikeudet tehdään riippuvaisiksi etnisestä taustasta, on välttämätöntä määritellä, kenen voidaan katsoa kuuluvan kyseiseen ryhmään, ja valtio saa siten määritellä ja luokitella ihmisten identiteetin. Yhteiskunnan tulisi sen sijaan perustua siihen, että kaikki kansalaiset ovat lain edessä yhdenvertaisia ja heillä on samat oikeudet.

Kulttuurin ja historiallisten olosuhteiden suojelun tulisi siis tapahtua konkreettisia etuja, toimintoja tai kulttuuriarvoja suojaavien yleisten sääntöjen kautta eikä etnisyyteen perustuvan juridisen eriarvoisuuden kautta.

UNR ehdottaa siksi, että:

• etniseen taustaan perustuvat erityisoikeudet lakkautetaan, elleivät ne johdu pakollisista kansainvälisistä velvoitteista

• kulttuuria ja historiallisia olosuhteita suojellaan yleisten eikä etnisyyteen perustuvien sääntöjen avulla.

27. Kerjäämisen laillistaminen Pohjoismaissa

Ehdottajajärjestö: Liberal Alliance Ungdom
Kannattajajärjestöt: Venstres Ungdom

Kerjäämisessä on kyse yksilönvapaudesta ja sosiaalisesta haavoittuvuudesta. Ihmisillä tulisi lähtökohtaisesti olla oikeus pyytää muilta rahaa, aivan kuten muillakin tulisi olla vapaus valita itse, haluavatko antaa sitä. Rahan pyytäminen on hyväksyttävä tapa lähestyä muita,

ja sen pitäisi kuulua saman perusilmaisunvapauden ja muiden ihmisten kanssa viestimisen vapauden piiriin. Tällaisen pyynnön kieltäminen on siksi puuttumista yksilönvapauksiin.

Kerjäämiskielto ei myöskään ratkaise köyhyyden perimmäisiä syitä. Kodittomuus, työttömyys, päihdeongelmat tai sosiaalitukien puute eivät katoa sillä, että kerjääminen kielletään. Jos ihmisellä ei ole riittävästi tuloja, kerjääminen voi olla vaihtoehtoinen keino hankkia rahaa perustarpeisiin. Kielto rajoittaa haavoittuvassa asemassa olevien mahdollisuuksia ratkaisematta kuitenkaan heidän ongelmiaan. Samalla köyhyyttä ei tulisi piilottaa julkisesta tilasta, sillä sen näkyvyys voi edistää yhteiskunnan reagointia sosiaalisiin ongelmiin.

Pohjoismaiden toisistaan eroava lainsäädäntö voi lisäksi luoda kannustimia niin sanotulle kerjäläisturismille. Yhteinen pohjoismainen lähestymistapa varmistaisi yhdenmukaiset säännöt ja vähentäisi tätä kannustinta.

UNR ehdottaa tästä syystä, että:

• kerjääminen on laillistettava kaikissa Pohjoismaissa

• Pohjoismaat tekevät yhteistyötä kerjäämistä koskevien yhteisten suuntaviivojen luomiseksi.

28. Eutanasian laillistaminen Pohjoismaissa

Ehdottajajärjestö: Liberal Alliance Ungdom
Kannattajajärjestöt: Venstres Ungdom, Ungmannafelagið Samband, Framsøkin Ung

Pohjoismaat tunnetaan ihmisarvon, oikeusturvan ja yksilön itsemääräämisoikeuden vaalimisesta. Pohjoismaiden kansalaisilta puuttuu kuitenkin eräs perusvapaus: oikeus päättää omasta kuolemastaan.

Parantumatonta tautia sairastavilla tai sietämättömistä kivuista kärsivillä on vain rajalliset mahdollisuudet valita arvokas kuolema. He joutuvat elämään elämänsä viimeiset ajat kovissa kivuissa ilman mahdollisuutta päättää elämästään omilla ehdoillaan. Jotkut matkustavat ulkomaille – usein Sveitsiin tai Benelux-maihin – saadakseen aktiivista kuolinapua. Matka aiheuttaa paljon talouden, käytännön järjestelyjen ja tunnepuolen kuormitusta, ja monille se on yksinkertaisesti mahdoton toteuttaa. Vain voimavaroiltaan kaikkein vahvimmilla on mahdollisuus arvokkaaseen elämän päätökseen.

UNR katsoo, että itsemääräämisoikeus koskee myös elämän loppuvaihetta. Tiukoin ehdoin annettava aktiivinen kuolinapu on tärkeä askel ihmisarvon ja täyden itsemääräämisoikeuden turvaamiseksi kaikissa Pohjoismaissa.

UNR on sitä mieltä, että:

1. Eutanasia tulisi laillistaa Pohjoismaissa selkeän ja tiukan oikeudellisen sääntelyn kautta.

2. Järjestelyn tulisi olla tarjolla vain henkilöille, jotka pystyvät tekemään päätöksen, kärsivät parantumattomasta taudista tai sietämättömistä kivuista ja jotka ovat vapaaehtoisesti pyytäneet kuolinapua.

3. On otettava käyttöön riippumaton valvonta ja tarkastus läpinäkyvyyden varmistamiseksi ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi.

4. Pohjoismaiden tulisi tehdä yhteistyötä yhteisten eutanasiaa koskevien suuntaviivojen luomiseksi, jotta varmistetaan yhdenmukainen oikeusturva ja eettisesti vastuullinen toiminta koko alueella.

29. Lukumääräneutraali avioliittolaki

Ehdottajajärjestö: Framsøkin Ung
Kannattajajärjestöt: Liberal Alliances Ungdom

Kaikilla aikuisilla tulisi olla oikeus avioliittoon yhdenvertaisesti sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta. Nykyisin samaa sukupuolta olevat parit voivat mennä naimisiin kaikissa Pohjoismaissa, mutta mikään Pohjoismaa ei salli avioliittoja useamman kuin kahden henkilön välillä. Polyamorisia suhteita tulisi pitää aivan yhtä hyväksyttävinä kuin kahden ihmisen muodostamia pareja. Jos haluaa mennä naimisiin, lainsäädännön ei pitäisi olla esteenä sille riippumatta siitä, millaisessa kokoonpanossa hän elää. Tämä toisi polyamorisille pareille enemmän turvaa esimerkiksi kumppanin kuollessa, suhteen päättyessä tai avioerossa.

Tästä syystä kehotamme, että:

- lukumääräneutraali avioliittolaki otetaan käyttöön kaikissa Pohjoismaissa.

30. Annetaan ihmisten ottaa vastuu alkoholinkäytöstään

Ehdottajajärjestö: Venstres Ungdom
Kannattajajärjestöt: Ungmannafelagið Samband, Framsøking Ung, Liberal Alliances Ungdom

Useilla Pohjoismailla on tiukat säännöt alkoholin myynnille. Tätä perustellaan usein kansanterveydellä ja halulla rajoittaa alkoholin kulutusta. Rajoittavat säännöt eivät kuitenkaan itsessään takaa vastuullista alkoholikulttuuria.

Suomessa tavallisten kaupoissa myytävien käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien raja nostettiin 5,5 prosentista 8 prosenttiin vuonna 2024. Tästä huolimatta tilastoitu alkoholin kulutus jatkoi laskuaan vuonna 2025. Tämä osoittaa, että vapaampi saatavuus ja kulutuksen väheneminen voivat hyvinkin kulkea käsi kädessä.

Alkoholi on myös osa pohjoismaista kulttuuriperintöä. Esimerkiksi Tanskassa olut ja snapsit ovat normaali osa joululounasta. Tarpeettoman tiukat säännöt rajoittavat vapautta jatkaa näitä perinteitä, eikä tanskalaisen alkoholikulttuurin asemaa pitäisi heikentää muissa Pohjoismaissa.

Nuorten on opittava käsittelemään alkoholia vastuullisesti valistuksen, vuoropuhelun ja turvallisen ympäristön kautta. Tiukkojen sääntöjen riskinä on kulutuksen tapahtuminen piilossa ja se, että alkoholia hankitaan kiertoteitä. Tavoitteena tulisi olla vastuulliset alkoholitottumukset ja kunnioitus sekä niitä kohtaan, jotka juovat, että niitä kohtaan, jotka eivät juo.

Nuorten Pohjoismaiden neuvosto on sitä mieltä, että:
- oluen, viinin ja muiden, myös väkevien alkoholijuomien myynti pitäisi sallia tavallisissa kaupoissa ja valtion myyntimonopolit pitäisi lakkauttaa
- enintään 16,5-prosenttisen alkoholin osto pitäisi sallia 16-vuotiaasta alkaen ja kaiken alkoholin osto 18-vuotiaasta alkaen
- nuorten vastuullisia alkoholitottumuksia tulisi edistää valistuksen ja vuoropuhelun keinoin yleisten rajoitusten lisäämisen sijaan
- pohjoismaisessa yhteistyössä tulisi kunnioittaa pohjoismaisia alkoholikulttuureja, myös tanskalaisia perinteitä.